

Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Tarnowskie Góry na lata 2022-2025 (Uchwała Nr LI/547/2022 Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach z dnia 27 lipca 2022 r.)

Na podstawie Art 87 ust. 5 Ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami przedstawiam sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Opieki nad Zabytkami Gminy Tarnowskie Góry na lata 2022-2025. Zadania do wykonania przez służby gminne, wynikające z ustaleń Programu, zawarte są w rozdziałach 8 i 11 Programu.

Sprawozdanie obejmuje okres od lipca 2022 r. do grudnia 2024 r. oraz teren Gminy Tarnowskie Góry.

- 1. Gminna Ewidencja Zabytków** (prowadzenie GEZ: rozdział 8, zadanie I.1.3.3)
 - Ilość kart zabytków w GEZ na dzień przedstawienia sprawozdania: **786** (przybyło: **2**, ubyło: **4**)
 - Ilość zredagowanych nowych kart adresowych, z różnych przyczyn (zmiany numerów w rejestrze, nowe wpisy): **19**, jedna karta w trakcie opracowania
 - Ilość kart zarchiwizowanych po rozbiórce zabytku lub wykreśleniu z GEZ: **4**
 - ostatnia weryfikacja GEZ: wrzesień 2024 r.
 - Realizowane jest zadanie I.1.3.7 – inwentaryzacja krzyży i kapliczek, będących własnością Gminy – do czasu złożenia sprawozdania: **5 obiektów**

2. Rejestr Zabytków Województwa Śląskiego

- Ilość nowych wpisów do rejestru: **2** (Teren Kopalni „Fryderyk”, Szyb „Heinitz” z otoczeniem) + **jedna** decyzja o wpisie do rejestru otrzymana 9 grudnia 2024 r., jeszcze nie prawomocna (wylot szybu „Glückshilf” przy ul. Gliwickiej)
- Ilość nadanych nowych numerów zabytków, po przeniesieniu z rejestrów zabytków województwa katowickiego do rejestru woj. śląskiego: **8**

3. Finansowanie prac konserwatorskich przy zabytkach

Dla dotacji celowych do prac konserwatorskich przy zabytkach na terenie Gminy Tarnowskie Góry, nie będących własnością Gminy, obowiązywała uchwała Rady Miejskiej nr **LI/538/2022 z dnia 27 lipca 2022 r.** w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach na terenie Gminy Tarnowskie Góry, która została zastąpiona uchwałą Rady Miejskiej nr **IV/36/2024 z dnia 31 lipca 2024 r.** Nowa uchwała została uchwalona z uwagi na zmiany w przepisach unijnych dotyczących pomocy publicznej. Uchwalenie nowej uchwały było realizacją zadania II.1.3 z rozdz. 8

Dla dotacji celowych z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków obowiązuje uchwała R.M. nr **LXXV/742/2024 z dnia 27 marca 2024 r.** w sprawie zasad i trybu udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków lub gminnej ewidencji zabytków, sposobów jej rozliczania oraz sposobów kontroli w ramach środków pozyskanych z Rządowego

Programu Odbudowy Zabytków, skorygowana uchwałą R.M. nr VII/72/2024 z dnia 30 października 2024 r.

Zadanie to nie wynika z Programu, nastąpiło jako skutek pojawienia się nowych uregulowań prawnych, nie istniejących w 2022 r., Przyjęcie uchwały stanowiło także element realizacji zadania I.1.5

3.1. Dotacje do prac konserwatorskich przy zabytkach na terenie Gminy Tarnowskie Góry:

Ilość dotacji udzielonych w okresie sprawozdawczym: **5 przypadków**

Rodzaje podmiotów – beneficjentów: osoby prywatne: 1, osoby prywatne w formie spółki cywilnej: 1, wspólnoty mieszkaniowe: 2, związki wyznaniowe: 1

Kwota dotacji ogółem: **717.573 zł**

Kwoty dotacji w poszczególnych latach: rok 2022: **72.000 zł**, rok 2023: **159.726 zł**, rok 2024: **485.847 zł**

Ilość dotacji przy udziale środków z Rządowego Programu Odbudowy Zabytków, udzielonych w okresie sprawozdawczym: **1 przypadek**, dla Parafii p.w. św. Apostołów Piotra i Pawła

Kwota dotacji: **1.399.093 zł**

Realizowane jest także zadanie I.1.6 z rozdz. 8 – merytoryczna pomoc przy edycji wniosków aplikacyjnych o dotacje.

3.2. Remonty obiektów zabytkowych w posiadaniu Gminy:

W okresie sprawozdawczym przeprowadzono remonty **6** budynków zabytkowych, jako realizację zadania II.1.4, w tym **2** wpisanych do rejestru:

- remont i termomodernizację kamienic przy ul. Bytomskiej 9, Bytomskiej 13,
- termomodernizację ZSP nr 2 przy ul. Jagodowej 72 w Pniowcu oraz
- remont, dostosowanie dla osób ze szczególnymi potrzebami i zabezpieczenia p-poż. w Ratuszu
- remont, dostosowanie dla osób ze szczególnymi potrzebami i zabezpieczenia p-poż. budynku Urzędu Miejskiego przy ul. Sienkiewicza 2 (inwestycja rozpoczęta, wstępny etap zaawansowania)
- całkowity remont budynku przy ul. Królika 20 z przeznaczeniem na funkcje usługowe – siedzibę Lokalnej Organizacji Turystycznej (realizacja zadania I.2.2, a także II.1.4).

Łączne nakłady na rzecz w/w przedsięwzięć to **7.230.573 zł**.

W trakcie realizacji jest renowacja krzyża przydrożnego przy ul. Jagodowej 72, jako realizacja części zadania II.1.5

W okresie sprawozdawczym w 2022 r. zakończono przebudowę i konserwację tzw. Źródłka Młodości przy ul. Waliski.

4. Ochrona dziedzictwa kulturowego w planowaniu przestrzennym (Rozdział 8, zadanie I.1.1)

Ilość MPZP zawierających tematykę dziedzictwa kulturowego, opiniowanych i uchwalonych w okresie sprawozdawczym: **8**

5. Rozpoczęte lub kontynuowane prace finansowane z budżetu Gminy, zawarte w rozdz. 11 Programu, m.in.:

- zadania konserwacji zespołów zieleni zabytkowej (Park Miejski, Park Repecki, skwery

w Śródmieściu);

- prace i konserwacja zespołu Hałdy Popłuczkiej, mającego status Parku Kulturowego – konserwacja muraw galmanowych, odlesianie, prace porządkowe;
- przebudowa pasów drogowych ulic w zabytkowym układzie urbanistycznym;
- dotacje na prace konserwatorskie, omówione w pktcie 3.1
- kontynuowana jest organizacja publicznych imprez historycznych, z zawartą tematyką ochrony dziedzictwa kulturowego (m.in. Gwarki Tarnogórskie, Barbórka w Środku Łata, Święto Pary)
- W trakcie realizacji jest procedura przejęcia zespołu szybu Staszic i stacji wodociągowej przy ul. Wodociągowej, w celu jej udostępnienia publiczności.

6. **Realizowane lub zakończone prace studialne**, zawarte w rozdz. 11.3.4 Programu, przeprowadzone na ogół siłami własnymi Biura d/s Dostępności, Architektury Miejskiej i Opieki nad Zabytkami:

- Mapa stratygraficzna istniejącej i nieistniejącej zabudowy Śródmieścia;
- Mapa – analiza funkcjonalna lokali użytkowych zabudowy Śródmieścia (w parterach budynków) – wymaga jednak uaktualnienia do stanu istniejącego;
- Mapa dziedzictwa kulturowego i zasobu zieleni zabytkowej gminy – prowadzona jako szczegółowe mapy poszczególnych dzielnic (udostępnione w BIP);
- Szczegółowa mapa zabytków architektury militarnej (prace trwają);
- Mapy reliktyw pogórnicych na terenie gminy, mapy zbiorcze wyrobisk podziemnych dla celów ochrony konserwatorskiej i dla celów inżynierskich;
- Mapa obiektów kultu religijnego (kościół, kaplice, krzyże przydrożne i inne)

oprac.: Tomasz Trzcionkowski, Kierownik Biura d/s Dostępności, Architektury Miejskiej i Opieki nad Zabytkami, grudzień 2024 r.

